

NG	Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer
Ink.	1992-10-12
Dnr.	7763 B

Byggnadsminnesförklaring av f.d. sanatoriebyggnader på fastigheten Hässleby 2:2 i Hässleby socken, Eksjö kommun

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. följande byggnader på fastigheten Hässleby 2:2 i Hässleby socken, Eksjö kommun, för byggnadsminne: Huvudbyggnaden, östra och västra paviljongerna, västra och östra bostadshusen, jordkällaren och garaget.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 3 kap 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. De byggnadsminnesförklarade byggnaderna får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras. Byggnaderna har på bilagda situationsplan markerats med raster och betecknats med följande nummer: Huvudbyggnaden 01, östra paviljongen 22, västra paviljongen 21, västra bostadshuset 08, östra bostadshuset 05, jordkällaren 13 och garaget 07.
2. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
3. Det område som på bilagd karta avgränsats med en streckad linje får inte väsentligen förändras och skall hållas i sådant skick att de byggnadsminnesförklarade byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

Enligt 3 kap 21 § samma lag gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

BAKGRUND M.M.

Frågan om byggnadsminnesförklaring av Hässleby sanatorium har väckts av länsstyrelsen.

Av utredningen framgår i huvudsak följande:

Hässleby sanatorium uppfördes som ett av tre s k jubi-

O KME BESLUT AF91385

1992-10-05

221-1385-89

leumssanatorier för obemedlade lungotspatienter, bekostade av Konung Oskar II:s Jubileumsfond. Huvudbyggnaden ritades av arkitekten Axel Kumlien och stod klar år 1901. Kring huvudbyggnaden uppfördes byggnader såsom terapiverkstäder, sommarpaviljonger samt bostäder åt läkare och syssloman. Byggnadernas utförande framgår närmare av bilagda Beskrivning.

Hässleby sanatorium utgör område av riksintresse för kulturminnesvården. Området (nr 61, F-län) omfattar sanatoriets bebyggelsemiljö och närmast omgivande skogar.

Sanatoriet ägs av Jönköpings läns landsting som i yttrande den 17 september 1991 godkänt de av Länsstyrelsen den 17 juni 1991 upprättade skyddsföreskrifterna.

Byggnadsnämnden i Eksjö kommun har i yttrande den 28 augusti 1991 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring och förslaget till skyddsföreskrifter. Enligt byggnadsnämnden bör dock även överläkarvillan (hus 03) ingå i byggnadsminnesförklaringen samt den geografiska avgränsningen av byggnadsminnet överensstämja med den som gäller för riksintresseområdet.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Hässleby sanatorium är som helhet välbevarat sedan byggnadstiden. Anläggningen består av ett tjugotal byggnader, främst från 1900-talets första hälft. Vid jämförelse med sanatoriet Hålahult (Örebro), som är uppfört efter likartade ritningar vid samma tid, är den ursprungliga karaktären och utformningen oförändrade i högre grad hos Hässlebys byggnader. Anläggningen är ett typiskt exempel på de många sjukhus och enskilda vålgörehetsanläggningar som tillkom som en följd av det sena 1800-talets intresse för hälsofrågor. Dess kulturhistoriska värde ligger i den välbevarade, sammanhängande och av sin verksamhet präglade bebyggelsemiljön. Miljön får anses vara av nationellt intresse. Länsstyrelsen bedömer att Hässleby sanatorium har ett så stort kulturhistoriskt värde att det skall anses som synnerligen märkligt. Sanatoriet bör därför förklaras för byggnadsminne.

Vid bestämning av skyddsföreskrifternas omfattning har Länsstyrelsen tagit hänsyn till de synpunkter ägaren framfört. Vad byggnadsnämnden anför vore enligt länsstyrelsens uppfattning i och för sig önskvärt, men torde inte vara möjligt att genomföra eftersom ägaren motsatt sig det av ekonomiska skäl.

För sanatoriets bevarande skall det av Länsstyrelsen den 17 juni 1991 upprättade förslaget till skyddsföre-

1992-10-05

221-1385-89

skriffter gälla. Länsstyrelsen bedömer därvid att föreskrifterna inte skall medföra ersättningsskyldighet gentemot ägaren eller innehavare av särskild rätt. Föreskrifterna kan inte heller anses medföra att det uppkommer synnerligt men vid användningen av fastigheten.

ÖVRIGT

Länsstyrelsen lämnar i förkommande fall råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaderna.

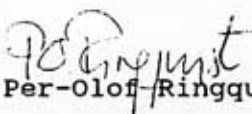
Ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skydds-föreskrifter får ske endast om det föreligger särskilda skäl för sådan ändring. Ansökan om ändring prövas av Länsstyrelsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Kammarrätten genom skrivelse till Länsstyrelsen - se bilaga (formulär 1).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Bo Landholm beslutat och länsantikvarie Per-Olof Ringquist varit föredragande, har även förste länsassessor Claes von Sydow och biträdande länsarkitekt Niklas Aronsson deltagit.

Bo Landholm

Per-Olof Ringquist

Bilagor:

Situationsplan Hässleby sanatorium
Beskrivning av f.d. sanatoriebyggnaderna på fastigheten
Hässleby 2:2 i Hässleby socken, Eksjö kommun
Fullföljdshänvisning, formulär 1

Kopia till:
Riksantikvarieämbetet, 2 ex, delg kvitto
Länsmuseet
Eksjö kommun, byggnadsnämnden + laga kraftbevis
Inskrivningsmyndigheten + laga kraftbevis
Kme